

ผลกระทบของมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงิน

The Effect Thai Standard on Quality 1 (TSQC 1)

Financial Reporting Quality

สุพจน์ ปานน้อย¹ ทิพย์สุดา ทาสีดำ² และ พิเชษฐ์ โสภภาพงษ์³

Supoi Pannoi¹, Thipsuda Thasedum² and Phichet Sophhaphong³

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชา การบัญชี ชื่อสถาบัน มหาวิทยาลัยศรีปทุม

² นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชา การบัญชี ชื่อสถาบัน มหาวิทยาลัยศรีปทุม

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชา การบัญชี ชื่อสถาบัน มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษามาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 และคุณภาพงบการเงิน และเพื่อทดสอบผลกระทบของมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงิน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย จำนวน 148 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31 - 35 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี และประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งในปัจจุบัน 3 - 5 ปี 2) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) และคุณภาพงบการเงิน อยู่ในระดับมากที่สุด 3) มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) ด้านความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน ด้านข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง ด้านการตอบรับและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้า ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการติดตามผล มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ

มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1, คุณภาพงบการเงิน, ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ABSTRACT

This research purpose to study quality control standards, Issue 1 and quality of financial statements and to test the impact of Quality Control Standard No. 1 affecting the quality of financial statements Tools used Collecting data from questionnaires From 148 licensed auditors in Thailand. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation, and multiple regression analysis

The results of the research found that 1) Most of the certified public accountants of Thailand are female, age between 31 - 35 years old. And work experience in the current position 3 - 5 years 2) There is a comment on the quality control standard No. 1 (TSQC1) and quality of financial statements At the highest level 3) Quality Control Standard No. 1 (TSQC1) on the

responsibility of quality leaders in the office the relevant ethical requirements In response to and maintaining customer relationships human resources performance and follow-up there is a significant positive relationship with the quality of financial statements at the level of 0.05.

Keywords

Thai Standard on Quality 1, Financial Reporting Quality, Certified Public Accountant

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารการค้าและตลาดทุนเสรี ผู้ใช้งบการเงินต้องการงบการเงินที่น่าเชื่อถือ ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลที่ต้องตามมาตรฐานการบัญชี การจัดทำงบการเงินด้วยความโปร่งใสมีจรรยาบรรณ ตลอดจนการจัดให้มีการกำกับดูแลที่ดี ซึ่งเป็นการสร้างความ น่าเชื่อถือแก่งบการเงิน นอกจากนี้การมีระบบการเปิดเผยข้อมูลที่ดียังช่วยลดต้นทุนการแสวงหา ข้อมูล เอื้ออำนวยให้นักลงทุนจากต่างชาติเข้ามาลงทุนด้วยความมั่นใจ ดังนั้นงบการเงินจึงเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจถ้าหากข้อมูลในงบการเงินมีคุณภาพในประเทศไทยกำหนดให้นักบัญชีต้องเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (Federation of Accounting Professions under the Royal Patronage of His Majesty the King: FAP) และสภาวิชาชีพบัญชีฯ เป็นสมาชิกของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountancy: IFAC) ซึ่ง IFAC พัฒนานักบัญชีในประเทศสมาชิกทั่วโลก มีการสำรวจและเผยแพร่แนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้สภาวิชาชีพบัญชีฯ นำมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standards: IAS) มาปรับใช้ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2552 เป็นต้นมา เพื่อให้งบการเงินของบริษัทในประเทศไทยมีมาตรฐาน สากลและเคลื่อนเข้าสู่หลักการเดียวกันกับมาตรฐานบัญชีระหว่างประเทศตามที่นักลงทุนเรียกร้อง เพื่อความสามารถเปรียบเทียบกันได้ ซึ่งส่งผลให้เกิดคุณภาพของงบการเงิน แม้ว่ามาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศได้รับการยอมรับให้ใช้แพร่หลายทั่วโลก แต่คุณภาพของงบการเงินอาจมีความแตกต่างกัน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (สำนักงาน ก.ล.ต.) ซึ่งเป็นผู้ดูแลตลาดทุนยังได้ริเริ่มให้มีการตรวจสอบระบบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี จากระบบการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีกันเองอย่างเป็นระบบอยู่แล้ว เพื่อให้เกิดการยอมรับตลาดทุนของประเทศไทยในระดับนานาชาติได้ ในขณะเดียวกันสภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้ดำเนินงานสร้างคุณภาพงานให้กับผู้สอบบัญชีจากการออกระบบการควบคุมคุณภาพตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (Thai Standard on Quality Control 1: TSQC1) ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปี 2557 (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2555) ในปัจจุบันงานด้านบัญชี มีสำนักงานบัญชีที่เข้าร่วมโครงการสามารถจัดตั้งเป็นสำนักงานบัญชีคุณภาพจำนวนทั้งสิ้น 161 ราย อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 72 ราย ที่เหลืออยู่ตามภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ (กรมธุรกิจการค้า, 2560) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำนวนสำนักงานบัญชีคุณภาพที่ดำเนินการจดทะเบียนกับกรมธุรกิจการค้ายังมีจำนวนน้อย แต่ก็ถือว่าได้เริ่มต้นพัฒนางานด้านสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทยให้มีการกำกับตรวจสอบระบบคุณภาพอย่างจริงจัง ซึ่งการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบที่สามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) กับคุณภาพการตรวจสอบมีผู้ศึกษาไม่มากเท่าที่ควรขณะที่

ความต้องการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีความรู้ความสามารถและปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) เพื่อให้ผู้ใช้ผลงานของผู้สอบบัญชีเชื่อว่า ผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับความสนใจจากบุคคลภายนอกและบุคคลที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น โดยปกติข้อมูลรายงานทางการเงินในประเทศกำลังพัฒนามักจะไม่ได้ได้รับความเชื่อถือมากนัก ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศกำลังพัฒนาที่ได้รับผลกระทบจากความคิดเห็นเกี่ยวกับงบการเงินเช่นเดียวกัน สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้มีบทบาทเข้ามากำกับงานต่าง ๆ ที่ทำให้งบการเงินมีความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้นอย่างเป็นสาระสำคัญ ตั้งแต่การปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี และมาตรฐานการสอบบัญชีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และพัฒนางานบัญชี อย่างไรก็ตามจากปัญหาการล้มละลายของบริษัทชั้นนำของโลกที่เกิดจากการขาดความน่าเชื่อถือของงบการเงินซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เหนือความคาดหมายว่าจะเกิดขึ้นได้ ทำให้เป็นแรงกระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านกฎหมายและการกำกับดูแลคุณภาพงานตรวจสอบบัญชีอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อจัดข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือของงบการเงินเหล่านั้น

ในปี 2553 สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์มีได้นั่งนอนใจกับเหตุการณ์นั้น จึงได้เริ่มดำเนินการเกี่ยวกับการกำกับดูแลคุณภาพงานตรวจสอบบัญชีเพื่อพัฒนางานตรวจสอบบัญชีให้มีความน่าเชื่อถือและสอดคล้องกับทั่วโลก (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2556) และนำมาพัฒนาเป็นมาตรฐานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี โดยฝ่ายพัฒนาและกำกับดูแลคุณภาพผู้สอบบัญชี เพื่อส่งเสริมให้มีการดำเนินงานการสอบบัญชีทั้งสำนักงานบัญชีและผู้สอบบัญชีให้มีคุณภาพเทียบเท่าสากล ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้งบการเงินของบริษัทในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อให้สำนักงานสอบบัญชีที่มีความแตกต่างกันทั้งขนาดสำนักงาน วิธีการตรวจสอบบัญชี และด้านอื่น ๆ มีมาตรฐานคุณภาพเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปและส่งผลให้สำนักงานสอบบัญชีในประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงศึกษามาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 กับการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่าง ๆ นำไปใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบถึงข้อมูลทางการเงินในการพิจารณาว่ามีคุณภาพและนำไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจของผู้ใช้รายงานทางการเงินในการทำธุรกิจต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 และคุณภาพงบการเงิน
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงิน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือผู้สอบบัญชีที่ได้รับอนุญาตในประเทศไทย ที่ยังคงปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จำนวน 9,428 ราย (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560)

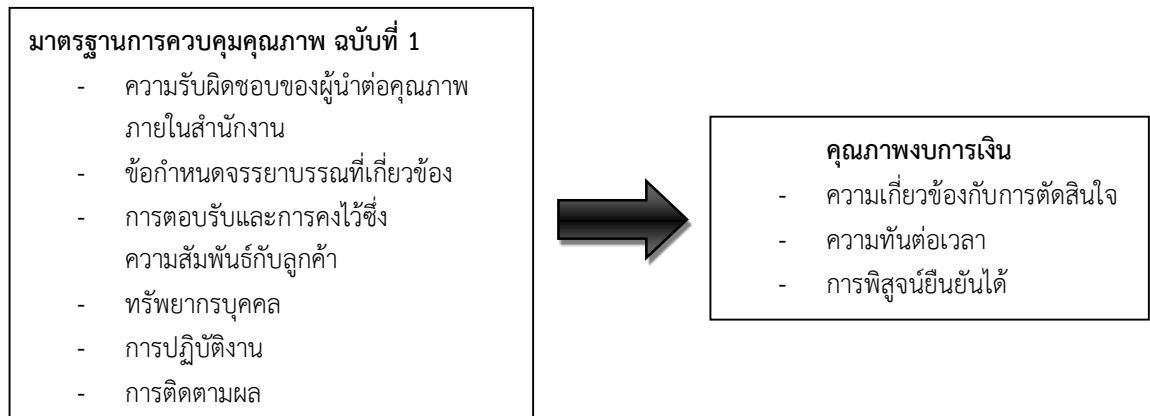
2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ มีวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากประชากรด้วยกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Yamane (1973) แบบทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และยอมรับความคลาดเคลื่อน (e) ที่ 0.05 สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ขนาดกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 383 คน ทำการส่ง

แบบสอบถามผ่านทางออนไลน์ทั้งสิ้นจำนวน 800 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 36.03

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลกระทบของมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงิน มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะเตรียมการวิจัย

1.1 ผู้วิจัยทบทวน ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทฤษฎีจากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมได้จากหน่วยงานต่าง ๆ

1.2 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Purposive sampling)

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย

1.4 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

1.5 นำผลการทดสอบมาปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย

2. ระยะดำเนินการวิจัย

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

3. ระยะสรุปผลการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผลข้อมูลและจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

3.2 ผู้วิจัยจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่1 (TSQC1) และคุณภาพงบการเงิน ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่1 (TSQC1) โดยรวมและรายด้าน

มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่1 (TSQC1)	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน	4.64	0.44	มากที่สุด
ข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง	4.79	0.36	มากที่สุด
การตอบรับและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้า	4.72	0.41	มากที่สุด
ทรัพยากรบุคคล	4.59	0.46	มากที่สุด
การปฏิบัติงาน	4.27	0.53	มาก
การติดตามผล	4.39	0.68	มาก
ภาพรวม	4.51	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่1 (TSQC1) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.79$) ด้านการตอบรับและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้า ($\bar{X} = 4.72$) และด้านความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน ($\bar{X} = 4.64$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพงบการเงิน โดยรวมและรายด้าน

คุณภาพงานสอบบัญชี	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	4.66	0.57	มากที่สุด
ความทันต่อเวลา	4.73	0.41	มากที่สุด
การพิสูจน์ยืนยันได้	4.59	0.52	มากที่สุด
ภาพรวม	4.59	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพงบการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านโดยเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความทันต่อเวลา ($\bar{X} = 4.73$) ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.66$) และด้านการพิสูจน์ยืนยันได้ ($\bar{X} = 4.59$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ และการสร้างสมการพยากรณ์ของมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) ที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงิน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยของมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) กับคุณภาพงบการเงินโดยรวม

มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1)	คุณภาพงบการเงิน (QQT)		t	p - value
	สัมประสิทธิ์ การถดถอย	ความคลาด เคลื่อน มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	-0.648	0.173	-3.747	0.000*
ความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายใน สำนักงาน (TSA)	0.088	0.044	2.018	0.045*
ข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง (TSB)	-0.437	0.090	-4.839	0.000*
การตอบรับและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้า (TSC)	1.007	0.054	18.682	0.000*
ทรัพยากรบุคคล (TSD)	0.347	0.055	6.254	0.000*
การปฏิบัติงาน (TSE)	-0.392	0.045	-8.625	0.000*
การติดตามผล (TSF)	0.514	0.036	14.388	0.000*

F = 350.948 p = 0.000 AdjR² = 0.935

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) ด้านความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน (TSA) ด้านข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง (TSB) ด้านการตอบรับและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้า (TSC) ด้านทรัพยากรบุคคล (TSD) ด้านการปฏิบัติงาน (TSE) และด้านการติดตามผล (TSF) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพงบการเงินโดยรวม (QQT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 ได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

$$QQT = - 0.648 + 0.088(TSA) - 0.437(TSB) + 1.007(TSC) + 0.347(TSD) - 0.392(TSE) + 0.514(TSF)$$

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง ผลกระทบของมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงิน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) ด้านข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง ด้านการตอบรับและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้า ด้านความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน และด้านทรัพยากรบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุดเนื่องจาก ในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีต้องอาศัยมาตรฐานในด้านต่างๆ ที่ใช้ในการตรวจสอบงบการเงินให้มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด เช่นต้องมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานตรวจสอบ การติดต่อสื่อสารที่ดีกับลูกค้า เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญชัย ชมศิริ และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธ์ (2561 : บทคัดย่อ) กล่าวว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพงบการเงิน ด้านความทันต่อเวลา ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และด้านการพิสูจน์ยืนยันได้ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เนื่องจาก ผู้สอบบัญชีจะต้องทำการตรวจสอบงบการเงินให้งบการเงินที่ทำการตรวจสอบจะต้องมีความทันต่อเวลา สามารถใช้ในการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ได้ และต้องสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ เพื่อให้งบการเงินมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Linda Elizabeth DeANGELO (1981) กล่าวว่าคุณภาพการสอบบัญชี เป็นของผู้สอบบัญชีที่จะสามารถตรวจหาข้อผิดพลาดของงบการเงิน และการรายงานข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น เพื่อให้งบการเงินมีความน่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวุฒิ ต้นติเศรฐ (2558) กล่าวว่า ความคิดเห็นของคุณภาพงบการเงินหลายด้าน ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความทันต่อเวลา อยู่ในระดับมากที่สุด

3. มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) ด้านความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน ด้านข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง ด้านการตอบรับและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับลูกค้า ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการติดตามผล มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพงบการเงิน เนื่องจาก ในการตรวจสอบงบการเงินของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จำเป็นต้องอาศัยมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) ในด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้งบการเงินที่ทำการตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรณสงฆ์ ผาแดง (2558) ศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) ด้านการปฏิบัติงานสำหรับผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี พบว่าสำนักงานสอบบัญชีที่มีขนาดใหญ่ไม่ได้รับผลกระทบจากการนำมาตรฐานการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีมาใช้และในขณะที่สำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็กและขนาดกลางได้รับผลกระทบ เนื่องจากมีปริมาณงานและต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากเดิม และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2560) ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 (TSQC1) ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง พบว่าลักษณะส่วนบุคคลของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแตกต่างกัน มีความสามารถในการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแตกต่างกัน โดยพบว่าข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องขึ้นอยู่กับอายุ ประสบการณ์ปฏิบัติงานสอบบัญชี ระดับการศึกษา จำนวนลูกค้าและจำนวนผู้ช่วยผู้สอบบัญชี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้งาน
 - 1.1 ผู้สอบบัญชีควรมีมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบ เพื่อให้คุณภาพงบการเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
 - 1.2 ผู้สอบบัญชีสามารถนำมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ในด้านต่าง ๆ ได้
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษามาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 ที่มีความสัมพันธ์หรือส่งผลกระทบต่อตัวแปรอื่น ๆ หรือในกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ผู้สอบบัญชีภาษีอากร หรือธุรกิจอื่นๆ เป็นต้น เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างอื่นว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
 - 2.2 ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1
 - 2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติมควบคู่ไปกับการศึกษาเชิงปริมาณ เกี่ยวกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 เพื่อให้ได้รายละเอียดของปัจจัยที่ก่อให้เกิดคุณภาพงบการเงินเพิ่มเติม เช่น การสังเกตการณ์ร่วมกับการสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้การศึกษามีเนื้อหาที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชัย ชมศิริ และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธุ์. 2561. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร. การประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. กรุงเทพมหานคร
- ณัฐวุฒิ ตันติเศรษฐ. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงินและประสิทธิผลในการตัดสินใจของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทร์วิโรฒ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรจน์
- นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร. 2554. การสอบบัญชี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ที พี เอ็น เพรส.
- _____. 2558. การสอบบัญชี. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ที พี เอ็น เพรส.
- บรรณสงฆ์ ผาแดง (2558). มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (TSQC1) ด้านการปฏิบัติงานสำหรับผู้สอบบัญชีอิสระในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2560). ความสามารถของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในการปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 (TSQC1) ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง. วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. วารสารสุทธิปริทัศน์ 31(99).
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. 2559. ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๙) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ.๒๕๕๓. สืบค้นจาก http://fap.or.th.a33.readyplanet.net /images/pulldown_ 1362926157/19.pdf, สืบค้น เมื่อ 14 มีนาคม 2562

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. 2561. รายชื่อผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย .สืบค้นจาก

https://eservice.tfac.or.th/fap_registration/cpa-contact-list?condition=4&district_

hidden=&province_hidden=&geography_hidden=&fbclid=IwAR2V-

5tNPI7SD34YAHz2swKUC_1JEOTFkVcD5cjjc3BvgiwzBQP4Hd9wRbU

DeAngelo, L.E. (1981) Auditor Size and Audit Quality. **Journal of Accounting and Economics**, 3,

183-199. เข้าถึงได้จาก [http://dx.doi.org/10.1016/0165-4101\(81\)90002-1](http://dx.doi.org/10.1016/0165-4101(81)90002-1)